

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъээз

Пытагъэ хэлъэу къякIолIэгъэн фае

УФ-м и Президент кыгъэнэфэгъэ лъэпкъ проектхэр 2019-рэ ильесим зэшохыгъэхэ зэрэхъугъэр, 2020-мкэ гухэлъэу щыгэхэр тофыгъо шъхьаIэу зыщытегушигъэхэ зичэзыу тофшэгъу зэхэсигъо АР-м иминистрэхэм я Кабинет тыгъуасэ илагъ. Ар зеришагъ Адыгэ Республикэм и Лышьхъэу Къумпыл Мурат.

Зэхэсигъом хэлэжьа- тъэх Адыгейм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэу Владимир Нарожнэр, федеральнэ инспектор шъхьаIэу Сергей Дрокинир, муниципальнэ образованиехэм япашхэхэр.

Хабзэ зэрэхъугъэу, пшьэриль шъхьаIэу щитхэм, гухэлхэм къэзээрэзүйгъэхэр атегушылагъех, тапэкэ анахьэу анаэ зытрагъетын фэе лъэнэкохэр агъэнэфагъэх. Джаш фэдэу республикэм и Лышьхъэ иунашьхъэ къулукъухэм, муниципалитетхэм япашхэхэм зерагъэцакIэхэрэм мэхъанэшхо ратыгъ.

Лъэпкъ проектхэм къадыхэлтыгъэу лъэнэко зэфэшхъафхэмкэ республикэр къэгэлэгъон гъэнэфагъэхэм акIэгъэхэгъэнэхэм фэорышшэрэгтогу картэхэм ягъэцэклэн пытагъэ хэлъэу къеклонгъэн зэрэфаер АР-м и Лышьхъэ къыуагъ. Ар зэшохыгъэ зэрэхъурэм лъэпльэ УФ-м и Президент и Полномочнэ лыклю Къыблэ федеральнэ шъольырым щыгэ Владимир Устиновыр. Мышкъэ щыт пшьэриль-

хэр гъецкIэгъэнхэм фэш Сергей Дрокинир зинпэцэ тофшэгъо куп республикэм щызэхашагъ.

Урысюем и Президентэу Владимир Путинным къышыгъээ Джэпсалъэм къышигъэнэфэгъэ пшьэрильхэр зерифшэшүашау гъецкIэгъэнхэм мэхъанэшхо зериэр АР-м и Лышьхъэ хигъэунэфыкыгъ. Къэралыгъом ипащэ иунашь тэгээпсихъагъэу цыфхэм, анахьэу сабий къизэрихъухъэр унагъохэм, социальнэ юлыгъэтуу ягъэбэгъэнэхэмкэ амалыкIэу щыгэ хэлъэгъэхэр обществэм лыгъээсыгъэнхэ зэрэфаер пстэуми анахь шъхьаIэу къыхигъэшыгъ. Проектэу «Демографиер» зыфиорэм лъэнэкохъокъо тофхэм язытет къытегушылагъ юкыгъэхэм къытегушыгъ. Проектэу «Демографиер» зыфиорэм лъэнэкохъокъо тофхэм язытет къытегушылагъ юкыгъэхэм къытегушыгъ.

— Зидунай зыхъожьхэрэм япчыагъэ нахь макъ шыгъэнэхэмкэ диспансеризацием мэхъаншхо ил. Арышь, мы лъэнэкохъокъо къэгэлэгъон гъэнэфагъэм тыхъехан фае, ар зерифшэшүашау зымыгъэцакIэхэрэм пшьэдэкъыжь ахышт, — къытагъ Къумпыл Мурат. Къытагъ Къумпыл Мурат.

Лъэпкъ проектхэм ягъэцкIэнкъэ республикэм гъэхъагъэу илхэр гъэптигъэнхэм, мы ильесим тофшэныр джыри нахь гъэлъэшыгъэн зэрэфаер Адыгейм и Лышьхъэ къытагъ.

Джаш фэдэу псэольэ инхэм яшын иофыгъу зэшохыгъэ хъугъэ. Ашепхыгъэу объект зэфэшхъафхэм язэтгээпсихъан лъагъэктэшт. Мы ильесим юкэм нэс фельдшер-мамыку лэзэпилэ 24-рэ ашынэу агъенфэ, аш нэмийкIэу къелцыкъу лыгъыплиш агъепсышт, социальнэ мэхъанэ зилэ псэуальхэм гъэцкIэжынхэр арашылэштых, къе ашыштых. Къоджэ псэупIэхэм

зыпкъ итэу хэхъонигъэ ашынным фытегъэпсыхэгъэ программэхэр гъэцкIагъэхэ зэрэхъурэм, тапэкэ пшьэрильхэр зыфагъэуцужыхэрэм къатегушылагъэх муниципалитетхэм япашхэхэр.

Джаш фэдэу УФ-м и Президент иунашьхъокъо 2020-рэ ильесим шэжжыимрэ дээ Ѣытхумрэ я Ильесэу къэралыгъом щагъэнэфагъ. Аш фытегъэпсихъэгъэ тофхъа- бзэхэр республикэм щызэхшагъэхэ зэрэхъущтых иофыгъу къэзэрэугъоингъэхэм мэхъанэшхо ратыгъ. Къызэралыгъэмкэ, шээжь медалэу «1941 — 1945-рэ ильесхэм щыгэгъэ Хэгъэгу зэошхом Теклонигъэр къызыщидахы-

гъэр ильес 75-рэ мэхъу» зыфиорэр зытэфхэрэм аратышт. Блэкыгъэ тхамафэм Адыгейм и Лышьхъэ а тофхъа- бзэхэр зыфагъэуцужыхэрэм къатегушылагъэх муниципалитетхэм япашхэхэр.

Лъэпкъ проектхэр зерифшэшүашау шъольырым щыгъэцкIэгъэнхэм фэш республикэм иведомствэ зэфэшхъафхэм федеральнэ хэбзэ къулукъухэм зэпхыныгъэу адырьялэр джыри нахь агъэлэштэн, тофшэныр агъэлэштэн зэрэфаер АР-м и Лышьхъэ къеухым къыуагъ.

ТХЬАРКЬОХЬО

Адам.

Сурэтыр А. Гусевым
тырихыгъ.

АУЖЫРЭ ЕДЗЫГЬОМ ХЭЛЭЖЬЭШТ

Урысые къэралыгъо телеканалэу «Россия 1» зыфиорэм орэдыioxэм язэнэкъокъоу «Ну-ка, все вместе!» зыцлеу зэхищагъэм хэлэжьагь ыкли клэух зэнэкъокъум зышиуштын фитынагъэ кыышыдихыгъ Адыгейим щыщ орэдыioxу Ллыунэе Алый.

Мы зэнэхөкүм хэлажьехээрэм уасэ афэзышынхэрээр нэгбүри 100 мэхь! Ахэр зэлъашэрэ орэдьлох, орэдусых, продюсерых. Къяралтыгъом орэдьлохэр

зыщагъэсэхэрэ иапшъэрэ еджа-
пIэхэм якIэлэеъгаджэх, музыкэм
кытегуцьыIэхэрэ цыфхэу соци-
альнэ хьтытухэм lof ашызы-
шIэх. нэмийкхэу сэнэхьят зе-

фэшьхъафхэр зиlэхэу, ау музыкэм фэцгэлхэхэу, ежхэми орэд дэгьюо къалоу щитхэр арых. Осэшхэм япацт къэралыгъом щызэльшьаштэрэ орэдьтио ныбжьын-кляу Сергей Лазаревыр.

кізу Сергей Лазаревыр.

Зэнкъоқым икъындықтың
пепчъзыштырыр еткізу 10. Ахэм пчыагъез рагъ-
күрәм елъытыгъез апәре чы-
плищир зыхырыр къенафә, ау
къакілъыкорәм нахъ мәкъабә
зыратыкіе, нахъ пчыагъез макіе
зіләр мыхәм къахәзы.

Нэбгыри 100-м зэкцэми зэфдэу агу урихын плъекцыныр зэшлөхыг ѿшцоп, ау нахьыбэмэ

амакъэ зыпфатыкІэ, осәшхо и.

Адыгейм икъыгэе орэдьйо ныбжыхыккэу Псыунэ Алый мэзаем и 2-м къагъэльэгъогъэ зэнэкъоккум пчагъэу 71-рэ щыригъэкъуи, анах дэгъуиши- мэ ахэфагъ.

Зэнэкъокъум ишапхъэхэмкіэ, зы къыдэкъыгъомкіэ финалым ихъанэу щытыр нэбгыритул. Апэрэ чылпіэр къыдэзыхыгъер ащ ихъэгъахау алъытэ, адырпиттур джыри зэнэкъокъужынхэу щыт. Алый яшэнэрэ

жынынхэу щиг. Алый ященэрэ чыныпэм щытыгъ ыкыи Москва щыщ Юлия Булавко енекъокъуныр кыпышылъыгъ. Ар щытхуу

хэлъэу тиорэдьо ыгъеэцэктгэл
— мэкъэ 89-рэ ригъекъуи,
күзүхым зэнэктокъутхэм яса-
тырэ хэфагь.

«Адыгейр сэнаущыгъэ зы-
хэльхэмкэ бай! Ар джыри зэ-
кыушыхъятыгъ Лыунэе Алый
гъэхъягъэ хэльэу зэнэкъокью
«Ну-ка, все вместе!» зыцэм
иклэух едзыгъо зэрихъягъэм-
кэ», — къащитхыгъ Адыгэ Рес-
публикиэм и Лышьхъэу Къум-
пыл Мурат исоциальнэ нэклуб-
гъохэм.

Алый тыфэгуш ю ыккү зэнэ-
къокъум иккэух едзыгъо текло-
ныгъэ къышыдихынэу фэтэлэ!

Ом изытет тигъэгуш Шорэп

Ильэсүм иуахьтэ пэпчь шүагын, дэхагын хэлъых. Цыф пэпчь ежь иккэсэ уахьтэ щыг, ау кымафэм идэхэгъум ар угу римыхын ылъэ-кырэп.

Осым идэхагъэ мы кыма-
фэм джыри зэхэтшлэнэу ху-
гъэп. Жыыр къеучыыыгъ тшо-
шызэ, тлекү зышлекіэ къефэ-
бэжбы. Ом изытет зыпкыты-
ныгъэ хэльэу пфэоштэп.

Щылэ мазэр дгъэкітэжки, мэзаем тыхэхья. Аш кызыдихыншт ызыцдагъэгүаэзэ шийнгүйн гидрометеорологи-

емкіл Гупчәм зыфәдгъәзагъ. Ашкызыэрәщауагъэмкіл, щыләмазәм зәрәтекынышхо щыләп мәзаер. Зы мафәм гъатхәм фәдәу фәбәшт, къызыщигъәштышт мафәхәри къыхәкъыщтых. Ощх-ос цынә зәхәльхәр щыләштых. Къызыщыучъылырә уахътәм мылры чыргыгъәм ықиң электрорықылап[э

хэм апишыыхащ. Жыыбгъэр лъэшэу къызышилъышт мэ- фэ гъэнэфагъэхэр къыхэфэ- штык.

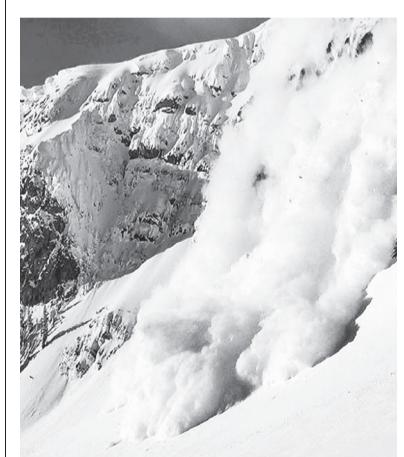
Гүрьтывымкің мазэм кыкылодың температурәр ықиң ошх-осеү көхъяштырханалар шапхъяшем афеди-зыщых, тілеку ашхъяэдекіңи хұйшты.

Алар мэфишүүр. Ошх-

Шъусакъ!

2020-рэ ильэсүм мэзаем и 3-м кы- щегъэжьагъэу и 6-м нэс Адыгэ Рес- публикэм икъушь- хъэхэм осыр къя- цохъохын ыльэкыщ.

Ош!-дэмышигъэ зыхэль тхьамыклагьо аш къыздихын ылъэкыщхэм къаҳэк!уу псэуалъэхэр, электричествэр зэрынклоэр линиехэр, автомобиль гъогухэр, цыымыджхэр зэштыкъонхэ, цыифхэу аш илэгьбоблэгтуу къыхибуытэхэрэми фынчагт ахыр сабжумын чит скайчиг

Урысыем и МЧС АР-мкәэ и Гъезорышланыз и оперативнә дежурнә шъхъяләу, хәгъэгу клоң къулькъумкәэ подполковникам. Э. А. Былжы

Теклоныгъэр къызыдахыгъэр ильэс 75-рэ зэрэхъурэм ипэгъок

ЗЭШХЭМ ЯМЫЖЬОГЬУ

Сэ зэрэсшлэцтэгээр Лыхууклэхэр ленинэхьаблэхэу ары. Ахэри джэджэхьэблэ заклэх. Сыда пломэ, зэклемэ ашлэцтэгээр 1928 — 1929-рэ ильэсхэм Пышыщэ 1ушъо чыплэ дахэу щытыгэти, Джэджэхьаблэ дэклыхи унэгьо 60 фэдиз аш зэрэкложыгъагээр ыкли күаджэм Ленинэхьаблэклэ зэреджэгъагэхэр.

Аш коңыжыгъяғъағъәхәм ашы-
щыгъәх мыйжъобъу къызыфыз-
Iуахыгъәх Лыыхукә зәшхәм
янә-ятәхәу Ибрахымәрә Унае-
рә. Ахәм зәшиблырә зәшыпхуи-
щырә зәдагъотыгъәу чыпPlакәм
дахәу шыпсәхүәурагъәжъәтъағъ.
ЯкIаләхәм ашыщхәр Джәдҗә-
хъаблә щеджәштыгъәх, заор
къызежъәми Лыыхукә зәшхәр
зыдекIыгъәхәри Ленинәхъабл.
Мы къуаджәри непә шыIәжъәп,

Я 19-рэ лэштэгүүхэм адэжь, Цэй Ерстэм итхыгтэхэм зэрэхэтымкэ, Лыхынкэхэр якъодже шъхъафэу Лыхынкэхъаблэкэ заджэхэрэм дэсгыгъэх. Кавказ заом ильэхъан чылэ цыкыум кытебанхэх, амыгъэрэхъаты зэхъум, Иэкыб къэралхэм арыкыжыгъагъэх. Унэгъо заули Аскъэлае кыышыуцугъагь. Нэужым Мафэ ыкъю Иляс ибын Джэджэхъаблэ зыкъегъазэ. Ашыкъоо Ибрахымэ мыш унагъо щиштэгъахэу Пыщыщ юшъо къоджакэу щагъэпсыгъэ Ленинэхъаблэ щыщ мэхъужы. Арышь, Лыхынкэхэр лъапсэмкэ аскъэлаех. Джары Лыхынкэ зэшхэм ямыжъобгуу Аскъэлае культурэм и Унэу дэтым кызыкыщи зэуяхыгъэри.

КъэкІожыгъэр зы кІал

Зэшхэм ашыцэү анахыжье
МАХЬМУДЭ Кырым къэзыху-
мэхэрэм ахэтгэгт. Малахов
курган щызаохээ ротеу зыхэ-
тыгээм щыщэү нэбгыри 9 нахь
къэммынэу игусаагъэхр къаукы-
гъэх. Махьмудэ улэгье хыльтэ-
тельзү нэмыцхэм гъэрэу аубы-
ти, Херсон дэтыгье концлаге-
рим рамыгъэлазэхэу дэссызэ
дэлхийн албаны

Хъаджмоси Къырым къезуухъумэр лъесыздээм хэтыгъ. Севастополь нэмыцхэр къыда-
мыгъэхъанхэм фэзаазэ, хыльтээзүү
къяуле, госпиталым щелазэх.
Евпаторие икухъеуцуплэ икъеу-
хъумэн епхыгъе заом лыгъэшхо
шызарихъаза шыхэкдолагъ.

АБОЧЫРИ зыщызэонэү хуульгэр Кырым. Десантникигь. Командирхэм ағельтап!эу, зыфагъазэр ыгъэцак!эу заоза, Керченскэ-Феодосийскэ операцием шыфхэыгь. 1942-рэ ильэсүм Хэгъэгу зэошхом иорднэү ятлонэрэ шууаша зилэр кыфагъаэшшошагь.

АХЬМЭД заом ыпэк! Э Мые-
къопэ педучилищыр, Краснодар
дэтыгээ артиллерийскэ училищи-
ри къуухыгъэхэу дзэм ашагь.
1938-рэ ильэсым фин заом

ерэ заом агъэкіогъэ зэшхэм ашыцэү 5-р — Махьмуд, Хъаджмос, Абочыр, Ахымэд, Шамсудин ашт хэкюдагъэх, яхэнэрэр — Алихъян псаоу къыхэкійж, Теклоныгъэм и Мафэ ильяс къэс хигъэунэфыкійзэ 2009-рэ ильэсүм идунай ыхъожьыг. Анахын-кіэу **АСЛЪАНЧЭРҮЕ** (зэрашлэ-щтыгъэри непи игугу зэрашлырэри Лухэр) ыныбжь икъурепти, заом ашгэргаагъэп. Джэдгэхъяблэз колхозын электрикүү йоф щишлэ-щтыгъ, ари ѿшынэхъяэп.

Лыхъужъхэм ямыжъобгъу

Ашт икъызэүхүн фэгъэхыгээ зэхэхэшхор дахэу зэрищаагаа районым лъэпкъ культурэмкээ и Гупчэ илофышIэу 1ешынэ Оксанэ.

Пстэуми апэ Лыхыкъе зэшхэу зэошхом хэкюдагъэхэм афэ-гъэхыгэе мыжьобгүр Аскъэлае кызыэрэшьзэйахырээр къуаджэм ихбугъэ-шлэгтэшхоу зэрэштыр ашт хигъеунэфыкыг.

Зэхажьэм хэлжэвэгээр районным иадминистрацие ипащэү Хъячмамыкъо Азэмат, игуадзэү Бэгүшьэ Борис, народнэ депутатхэм ярайон Совет итхаматэу Пчыхъалыкъо Аюбэ, районным иветеранхэм я Совет ипащэү Хэкужь Аслъанбый. Мышъобгью чылэм къышыззэ-Іуахырэм мэхъянэшхо зэрэратырэм ишыхъатэу Мыеекъуапэ къикыгъагэх республикэм и Лышьхъэ дэжь нахыжъхэм я Советэу щызэхашагъэм итхаматэу Гүукіл Нурбый, лъэпкъе Іофхэмкіе, Іэккыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгүхэм

адыръял зэхпхыныгъэхэмкіл ыкчи
къэбар жъугъэм иамалхэмкіл
Комитетым ипащэу Шъхъэлхъю
Аскэр, республикэм иветеран-
хэм я Совет итхъаматэу Къо-
джэ Аслъан, ДОСААФ-м рес-
публикэмкіл итхъаматэу Барцо
Тимур, фондэу «Теклоныгъэм»
итхъаматэу Нэхэе Юр, нэмыхыл-
хэри. Щылаагъэх республикэм и
Къэралыгъю Совет — Хасэм
идепутатхэр, районым инарод-
нэ депутатхэр, Аскъэлзэе гурьт
еджаптэм икІэлзеджаклохэр,
къоджэдэсхэр.

Кваджээдэсчэр.
Ioftkhabzэм иублэгүм Уры-
сые Федерациимэр Адыгэ Рес-
публикимэр ягимнхэр къыра-
гъылауьгъах.

Зигуңыу къетшыгъэ зэхахъем нэбгыре 11 къыщыгушыларгъ. Апүе гущылэр зэратыгъэр Хъачмамыкъо Азэмэт. «Непэ тыкъызыфыззэрэугъоигъэр зэкіәми ашлә, — къыуагъ аш, — Лыыхъукъэ зэшхъэгъуссэхю Ибрахымэр Унаэрэ яунагъо тхамыклагъоу къехъулагъэр ары. Унэгъю лужьу дахэ зэдашлагъа, шъеуиблырэ пшъашъищырэ зэдагъотыгъак лагъоу дсаухазз

дагъотыгъэу дэгьоу псэухээз нэмийц төхаклохэр тикъэралыгъо кытебанэхи, тхъамыкIэгъошхо къафахыгъ. Зым үүж адрээр итэу, зыныбжь иквурээр заом имашlo хахьээз Ибрахьимэрэ Унаерэ якIэлихэу аш агъэклюагъэхэм ашыщэу нэбгыритфымэ къағъэзэжыгъэп. Къафэкло-жыгъээзье закъор Алихъан. Ар тхъамыкIэгъошху. Урысыем къикийнэп зы унагьо а бэлахым итхъамыкIагьо зэхимышлагъэу. Нэмийцхэм хъэкIэ-къо-клагъэу зэрхьягъэр непи ти-

цыфхэм аштыгъупшэрэп.
Теклоныгъэр къызыдахыгъэр ильэс 75-рэ зэрэхъурэм ипэгьоклуу мы мыжъобгъур къызэрэзэйтхырээр тицыфмэ ягуап, тарихымы хэхъащт, патриотическе

пұныңғәмкі мәхъянәшхо и!». Шұхъеләхъо Аскер кызызәр-хигъәщығәмкі, Піыхъукіхәм яунағын көхъулғағын тұхамықтағын итхамықтігъожы. «Ибраһымәр Унаерә яқланәхәр ныбжықынде дәдәхәу, ильес 20 — 25-м көхъугын көдүлехәу нәбгыриттыр заом хәкіодатын. Ар щечыгына. Хәгъет зеошхом тиадығын хәкү цыкыл икланәхәм пілігъәшхо щыззерахъагь. Пый мәхъаджәу кыттебәнагъәм тинәбгырә мин 80-м ехүп пәуци-

жыгыагъ, апсэ емыблэжэй эзэуягъэх, Теклоныгъэм икъыдэхын къэгъэблэгъэньим фэбанхээз тидзэкло! мин 30-м ехүумэ апсэ агъэтылыгъ, — къыгуагь Аскэр. — Сызипшэ комитетым пшъэрыль шыхыаэу илэхэм ашыц тинахыижхээм заом ильэхбан лыыхуужныгъэу зэрахьягъэр, тылым щыгаагъэхэм къинэу альэгүүгъэр тиныбжык-кэхэм ягъэшигъэнэр, ахэр къэралыгъом ипатриотэу плүгэнхэр». Гүккэл Нурбый ипаслыи кээкигъе. Апэ республикэм и Лышхыаэу Къумпыл Мурат пшъэрыль эу къыфишигъэр ыгъэцаклээз, зэхахьэм къеклонлагъэхэм гуфэбзныгъэ зыхэль шүүфэс къарихыгъ, шлоу щылэр къадэххүунэу къафэлтэйуагь, къуаджэхэм адэт общественнэ организациехэм, Адыгэ хасэхэм, ветеранхэм, нахыижхээм ясоветхэр мыш фэдэ 1офтхабзэхэм кээщакло афэххүухэмэ зэрэшлогъиор къыхигъэшцыгъ ыккэ зыфызэххэгъэхэ мыжъобгъур Лышхууклэхэм къафзызэхуухыгъэнэм ильэсыбэрэ Цэй Ерстэм ыуж зэритыгъэр къыгуагь.

Зэврэгийн вэр күвигуа в.

Джащ фэдээр зэлүүкээм къы-
щыгуущынагзэх ыкли районым
идепутатхэм я Совет итхъаматэу
Пчыхынальцько Аюбэ, ветеранхэм
я Совет ипащэу Къоджэ Асльян,
ДОСААФ-м ипащэу Барцо Ти-
мур, республикэм идээ комис-
сар игуадзэу Одэжьядэкьо Русл-
льян, Йофшиэнным иветеранэу
Гъыш Азмэт, къудажм иныб-
жыкхэхэм ацлэкэл къелэеджа-
хэлэв Магжас Энгэл муро-

клоу Мэджэс Эльмириэ.
Мыжъобгүум игъеуцун пылъыгъээм, зэйуклэм къеклонлагъээм Плыхъуклэ лякъом ыцэклэ «тхъашууетэлсэу» къари-иаагъ яофшлэнэм иветеранэу Плыхъуклэ Ахмад.

Лыжукэ Ахьмэд.
Аш ыуж лыжукъеу фэхыгэ-
хэм зэхахьем хэлэжьагъэхэр
зы такъикэ афэшыгъуагъэх.
Лыжукэ зэшхэм мыжъобгью
афараагъешыгъэм тэхуагъэр
кытырахыгъ район администраци-
цием ипащэу Хячмамыкъо
Азэмат, Кьоджэ Аслын, Шхъэл-
лэхъо Аскэр, Гъуклэл Нурбай.
Заом ильхъан аусыгъэгъэ
орэдхэр кыырагъалохээ Лы-
хукэ зэшхэм ямыжъобгью
къэгъагъэхэр клэралхъагъэх,
дзэклолхэр афэувагъэх.

ТиЮБИЛЯРХЭР

ШЭУДЖЭН Светлан:

«СЫНАСЫПЫШУ»

Щылэх цыфхэр нэйуасэ пшыхэу, гущыэгъу узафехүкэ узлэпащэу, уядэуу гээ зэптиктли уямзэшэу, уакыкэлтырыкыжынэу уфэмьеу. Тиоффшэн епхыгъэу цыф гьашэгъоныбэхэм тарехылэ, ау аш фэдэу къахэкырэр макэ. Джа зырызхэм ашыщ джы зигугъу къесшымэ сшоигъо бзыльфыгъэр.

Шэуджэн Светланэ Адыгэ кэлэегъэдэж колледжэ Хь. Андырхуаум ыцэ зыхырэм ильэс 45-рэ хүргэе Ѣыргацдахжэ. Июбилеу джы непэ хигъеунэфыкырэр ары тэ нэйуасэ тифээшыгъэр. Ильэсыбэ зеритигъэ еджаплэ Ѣылэу аш тыукаргэ. Игугу ашыным зэрэфемьер, аш фэдизэу гъэхэгъэшко илэ зеримыльтэрэр нэшшошыгъэ хэмьтэй къытуагъ, ау «уахтэ теджэктууадэу», ары еж къызериуагъэр, тыйзэркүуагъэм ыгъэукыти, гущыэгъу къытфэхүгъ.

Шыпкыяу пшотмэ, еж фэгъэхыгъэу тизэрэупчырэм аш фэдизэу фечэфэу джэуапхэр къыритыжыщыгъэр, емыззэу къытегущыщыгъэр иофшэн. Мы сэнхъатым ишыэнгъэ рипхынэу зэрэхууగъэр къытогъ, аш хэгъозэнхмэ, иофшэн тэрээзэ зэхищэшүүнэмкэ ыгъэшүгъ къытфэхүгъе иофшэгъу нахыжъхэр ыгу къекыжыгъэх, ригъэджахъэм ягугу къышыгъ... Зыпарэки

сыфаещтыгъ. Бзыльфыгъэ зэгъэфагъэу, гъэтэльтигъэу Ѣытыгъ, лэдэбышко хэллыгъ, шабэу гущыэштыгъ, изеклиакы аш фэдагъ. Етлан сэ еджаплэр къызьытухыгъэ лъэхъанам кэлэегъэдэж сэнхъатым осэшхо фашыщыгъ, пшэшэжъяхэр зэкл пюми хүнэу аш феджэнхэм кэхъопсыщыгъ.

Цыфым къыхихыгъэ сэнхъатым нэүжым ыгу Ѣыкыжыеу мэхъу. Светланэ зыпарэки кэгъожьэу къыхэкыгъэ.

Адыгэ къэралыгъо кэлэегъэдэж институтыр ары мы сэнхъатыр зыщыэригъэгъотыгъэр. Аш зычэхъагъэм ыуж бэ темышэу къудажэу Тэхъутэмькуа Ѣыш Шэуджэн Руслан шъхэгъусэ фэхъугъ. Аш Украинаам икъалэу Харьков дэт инженер-псэольш иниститутыр къуухи Казахстан ит космодромэу Байконур агъектуагъэу аш лъэхъанам иоф Ѣишиштыгъ. Ишхэгъусэ зыдакорэм ыуж итэу клон фаеу агъесэгъэ Светланэ заочнэу иеджэн лъигъэктэнэу Ѣыши, Байконур къуагъэ. Ильэс заулэрэ аш къэтыгъэхэу Руслан Адыгэ хэкум къыгъэзэжыгъ, зыщыгъ къудажэм, етлан поселкэу Инэм иоф ашишагъ, нэүжым Мыекуап къагъектуагъ. Аш фэдизым Светланэ ишхэгъусэ ыуж итэгъ. Мыекуап къызэкожхэр ары кэлэегъэдэж колледжэм иоф Ѣишэнэу зыуухыагъэр. Лаборанткэу ригъэжъэгъагъ, институтыр ыуж рокхэр къиратыгъэх.

— Мыш джыри сабий дэдэхэу къычахъэх, — аштэу еж ишыэнгъэ гъогу фэгъэхыгъеу къытуатэрэм текли иофшэн зыфигъэзэжыгъ. — Ильэс 14 — 15 нахыбэ зымыныбжъеу къалэм къэклорэ ныбжыкэхэм янэ-ятэхэр зыщыгугъхэрэр тэры. Тэ ны-ты тафэмыхуущими, «ахэм таклирьысыгъэмэ» амыноним, мянэтуп-циэнхэм тыптылын фае. Ар къиддэхъумэ насыпигъ.

Нэмийхэм апае къэтон тльэ-кыщтэп, ау Светланэ а насыпигъэр къызэрдэхъурэр тэ нафе

Бзыльфыгъэм нахыбжигъигуу ышынэу Ѣытэп, ау... А ныбжым иягъэ римыгъэкышувьэ зыхыкэ, ар къыкэбгэхэхэнни фай. Светланэ ыныбжигъигуу непэ ильэс 70-рэ мэхъу, ау а бзыльфыгъэ зэкчуж, зэгъэфэгъэ дахэу къытпэгъэхъигъэм а ильэхэр ептыштхэн.

— Ар ныбжыкэиу тызхэтхэр ары зишулаагъэр, — Ѣыгъэгъе ыки укытэжыгъ.

— О ныбжыкэиу тызхэтхэр ары зишулаагъэр, — Ѣыгъэгъе ыки укытэжыгъ.

— О зэрэплю Ѣыгъэгъэр зэгъэфагъэ зэрэмыхуущтыр къыбуруушиумэ дэгъу,

— Ѣуагъ аш. — Узлэшумыкышувьщым ильом уеуцолиешумэ, Ѣелагъе къызхэбгэфэшумэ, зэлстэури уукчышишумэ.

Сид хуульхэми, насыпигъиу Светланэ зельйтэжы. Мы бзыльфыгъэм удэгушыэ зыхыкэ, Ѣыгъэгъэм нэмийк шыпкыяу урэгъэлтижы, дэир зыщыгъэгъупшэу, дэгъур пстэумэ акылы къэпши пшонгъо охъу. Еж чыпэ пстэуми хэкыпэ къызэрафижыщым, иакылы, ыкучай эар къызэрхыщым уицхэхэ тэль, ори аштэу уштыр пшонгъо уешы.

Гушуагъэу хэлым къыщымыкэнэу,

псаунигъэ пытэ илэнэу, ишхэгъэгъусэ

джыри ильэсэбэ къидигъэшэнэу, ильфыгъэхэм,

ахэм къакэхъухажыгъэхэм бэрэ ашхыагъ зэдитынхэу Светланэ

тыфэльяло, юбилеимкэ тифэгушо!

ХҮҮТ Нэфсэт.

тъэ арэущтэу зытэом. — Ахэм угу клюдинэу, ныбжым угупшисэнэу уахьтэ къуутырэп, куачиэ къыпхальхъэ, неуцырэ мафэм ущаагъэгъы. Ныбжыкэхэм ишыгъэнэгъэ япхыгъэ зыхыкэ, ахэм задэвшын фаеу мэхъу.

Арэущтэу къызэрэзэтенаа ѡэм ныбжыкэу къыгъашагъэм инахыбэр зэртигъэхэм яшушлаагъэ хэлъынхи хүн, ау шэн-зекуулагъэр сидигъоки цыфыр зэрагъесагъэм, еж нэүжым иоф зэрэзыдишэжыгъэм зэрялтыгъэр нафэ. Светланэ яни, гуашэу зыкэлтырыфэгъагъэри ыгу къэкыжыгъэх. Нэүжим Ѣыгъэнэгъэм къыщытшхээпэжыныбэ къытфильэнагъ, — Ѣуагъ аш. — Синасып къыхыи Ѣысэ зытепхын гошэ юши сирихыилагъэр.

— Сианэ бэ къытоштыгъэп, ау купк илэ, акылы хэлъеу гущыэштыгъ. Нэүжим Ѣыгъэнэгъэм къыщытшхээпэжыныбэ къытфильэнагъ, — Ѣуагъ аш. — Синасып къыхыи Ѣысэ зытепхын гошэ юши сирихыилагъэр.

Арэущтэу янэ, игуашэ, иапэрэ кэлэегъаджэ, иофшэгъухэм акырыплынэ ишыгъэнэгъэ гъогу къызэрэрыкюрэм къикырэр емыззэшэу иоф зэрэзыдишэжырэп, Ѣуагъэу, дэхагъэу, дэгъоу цыфхэм ахэлтыр къахихынэм зэрэптыр ары. Цыфым ыльэгъурэри зыхильхажышын фае. Ар къызэрэдхэхъугъэр нафэ. Янэу зигугуу къышыгъэм фэдэу ежыри бэ къылорэп, къыублыхыагъэу къэгүшыэрэп, утчэу еттыгъэм иджуа ыгу зеримыльеу, нэшшошэу къытыжынным пылъэп, ау къылорэп зэгъэфагъ, акылыгъэ хэль. Идуунэ-епллыкэ, игуушысэу зышхээшыу къирхыгъэхэмкэ къэошэ зыфагъесагъэу, ицыкүгъом къыщыублагъэу хальхажыгъэр Ѣыгъэнэгъэм зэрэзэримыхъокыгъэр.

— Цыфыгъэмрэ ىэдбнэгъэмрэ яуахьтэ сидигъоки икырэп, — Ѣуагъ аш.

Щыгъэнэгъэр, гухэкли, дэгъу заклэу кюрэп. Светланэрэ ишхэгъусэу Русланэрэ зызэкыгъухэр Ѣылэ шылэ мазэу икыгъэм ильэс 50 хуугъэ. Шыаэрэ шыашшэрэ зэдаплуу, ахэм унагъохэр, лъягъэхэр ялэ хуугъэ. Шыпкэ, узэгүрүюу, мамырэу лэшэгъуныко къызэдэбгэшэнэир, шу плээгъоу гухахъо зыхэгъбтэрэ иофым ильэсэбэ еттыгъуныр, лъягъэхэр уицхэхэ, ахэм къакэхъухажыгъэхэр къэллэгъэхъуныр насыпигъ. Арэ Ѣыгъи, зэкл дэгъу зэптигъэп, ыгу зыгъэцыкүн, къызэкэ-зыфэн къин яджи Светланы ишыгъэнэгъэ къыхэфагъ. Ау ахэм зыкэригъэуфагъэп, ынэгү къыкэгъэшыгъэхэп. Бзыльфыгъэм ыгу Ѣыгъэцыкүн зэрэмыхуущтыр сидигъоки Ѣыгъупшагъэр. Ар шалхэу ежыри ылъытагъ, игуусэхэри аш тетэу ригъесагъэх. Ары непи еж нах кючэшко Ѣымынэ фэдэу зэклэми къызкашшырэп.

— О зэрэплю Ѣыгъэнэгъэр зэгъэфагъэ зэрэмыхуущтыр къыбуруушиумэ дэгъу, — Ѣуагъ аш. — Узлэшумыкышувьщым ильом уеуцолиешумэ, Ѣелагъе къызхэбгэфэшумэ, зэлстэури уукчышишумэ.

Сид хуульхэми, насыпигъиу Светланэ зельйтэжы. Мы бзыльфыгъэм удэгушыэ зыхыкэ, Ѣыгъэнэгъэм нэмийк шыпкыяу урэгъэлтижы, дэир зыщыгъэгъупшэу, дэгъур пстэумэ акылы къэпши пшонгъо охъу. Еж чыпэ пстэуми хэкыпэ къызэрафижыщым, иакылы, ыкучай эар къызэрхыщым уицхэхэ тэль, ори аштэу уштыр пшонгъо уешы.

Гушуагъэу хэлым къыщымыкэнэу,

псаунигъэ пытэ илэнэу, ишхэгъэгъусэ

джыри ильэсэбэ къидигъэшэнэу, ильфыгъэхэм,

ахэм къакэхъухажыгъэхэм бэрэ ашхыагъ зэдитынхэу Светланэ

тыфэльяло, юбилеимкэ тифэгушо!

ХҮҮТ Нэфсэт.

— Сид хуульхэми, насыпигъиу Светланэ зельйтэжы. Мы бзыльфыгъэм удэгушыэ зыхыкэ, Ѣыгъэнэгъэм нэмийк шыпкыяу урэгъэлтижы, дэир зыщыгъэгъупшэу, дэгъур пстэумэ акылы къэпши пшонгъо охъу. Еж чыпэ пстэуми хэкыпэ къызэрафижыщым, иакылы, ыкучай эар къызэрхыщым уицхэхэ тэль, ори аштэу уштыр пшонгъо уешы.

Гушуагъэу хэлым къыщымыкэнэу,

псаунигъэ пытэ илэнэу, ишхэгъэгъусэ

джыри ильэсэбэ къидигъэшэнэу, ильфыгъэхэм,

ахэм къакэхъухажыгъэхэм бэрэ ашхыагъ зэдитынхэу Светланэ

тыфэльяло, юбилеимкэ тифэгушо!

ХҮҮТ Нэфсэт.

— Сид хуульхэми, насыпигъиу Светланэ зельйтэжы. Мы бзыльфыгъэм удэгушыэ зыхыкэ, Ѣыгъэнэгъэм нэмийк шыпкыяу урэгъэлтижы, дэир зыщыгъэгъупшэу, дэгъур пстэумэ акылы къэпши пшонгъо охъу. Еж чыпэ пстэуми хэкыпэ къызэрафижыщым, иакылы, ыкучай эар къызэрхыщым уицхэхэ тэль, ори аштэу уштыр пшонгъо уешы.

Гушуагъэу хэлым къыщымыкэнэу,

псаунигъэ пытэ илэнэу, ишхэгъэгъусэ

джыри ильэсэбэ къидигъэшэнэу, ильфыгъэхэм,

ахэм къакэхъухажыгъэхэм бэрэ ашхыагъ зэдитынхэу Светланэ

тыфэльяло, юбилеимкэ тифэгушо!

ХҮҮТ Нэфсэт.

— Сид хуульхэми, насыпигъиу Светланэ зельйтэжы. Мы бзыльфыгъэм удэгушыэ зыхыкэ, Ѣыгъэнэгъэм нэмийк шыпкыяу урэгъэлтижы, дэир зыщыгъэгъупшэу, дэгъур пстэумэ акылы къэпши пшонгъо охъу. Еж чыпэ пстэуми хэкыпэ къызэрафижыщым, иакылы, ыкучай эар къызэрхыщым уицхэхэ тэль, ори аштэу уштыр пшонгъо уешы.

Гушуагъэу хэлым къыщымыкэнэу,

псаунигъэ пытэ илэнэу, ишхэгъэгъусэ

джыри ильэсэбэ къидигъэшэнэу, ильфыгъэхэм,

ахэм къакэхъухажыгъэхэм бэрэ ашхыагъ зэдитынхэу Светланэ

тыфэльяло, юбилеимкэ тифэгушо!

ХҮҮТ Нэфсэт.

Адыгагъэмрэ адыгэ хабзэмрэ къэтжъугъэхъумэх

*Общественна юфхэм чанэу ахэлажьэу, Краснодар краим и Адыгэ Хасэ итхаматэу Сохьтэ Аскэр адыгэ юфыгъохэм афэгъэхъигъэу тикорреспондент бэ-
мышишэу къыдэгүшшиагъ.*

— Зигъо лъэпк юф: тъдэкэ щыл адыги — хэкурыси, хэхэси — сида зызышырэр? Зы лъэпкэу сида языгъэлтыгэр? Зэкъами зэдьиреу сида фэдэлъэпк гупшия яэр?

— Сида фэдэрэх хэгъэгү адыгэхэр непэ щэпсэухэми, хэтрэ адыгэу дунаим тетыми таизэрэзильэпкыр къыгурэ. Ар адыгэ лъэпк гупшия сэм ыльапс. Тызэрэзильэпкыр къэзыушыхъатырэр тильэпк икъехъук, тарихь тъогоу къызэдткүгъэр, титепль, тыйбээ, тихабз, тукультур, тидунээтетыки. Адкэз ар къэзыушыхъатырэр хэтрэ адигы инасып ылэй, фитынгъэ ылэй, адигэ лъэпкыр къэзкүж щызэрихъылэжынэу гутъэшко зэриэр ары.

Лъэпк зэкъочигъэу дунаим непэ тышитэхъягъэми, Алахым ыкъуачеэк гогу зэфэшхъафхэмкэ — сида мъыпкырыкими: Iахылыгъэ-блэгъагъа, чылэ-хэгъэгү юфа — непэ тызэрэгтотыжь.

Дунаим тет лъэпкыбэмэ афэдэрэшэу ыкыгъэу тэтиэр зы: зыкъедгъэхъунэжынэу, культурэу, бзэу, хабзэу тятэжэ плашьемэ къытфагъэнагъэр ипхъыхъэ-итэкью тымышынэу къетуухъумэнэу ары. Аш къыфэджэ тильэпк гогу къыгүгъэр, тинепэрэ зэмман, тапэк зэмманэу тиклалхэр зыщыпсэу-щтхэр.

Непэ лъэпкыр зыфэнинкюор хэгъэгү адигэр зыщыпсэухэрэм фитынгъэу непэ аштыиэр икъу фэдизэу къызфэдгъэфедэнэу ары. Хэткли нафз зэгурыбо-блэгъэнгъэ тихэгъэгумэ азыфагу илтмэ тэркээ зэршыгъэр. Ау непэрэ дунаир рэхьят дэдэуи плонэп, бэхэмкни гуятыпшэ щитэп. Ареу щитми, тшхъэ къыркыуагъэр къыдэлплийтэмэ, непэрэ дунаим зымызгъынгъэрэ зэпэуцужынэу хэтлэгъяу зэрэшытзи, бэкэ нахьышу тгыусаэ таизхэгъэм нахь.

Тыгъосэрэ дунаир гошигъагъэ зэгурылон зымылъэкишт хэгъэгүхэмкэ, улшыгъэ къуачеэхэр, зэлпий идеологиехэр, анахь маклэр арыш — цыфыгъэ зэфыщыткисэхэр жыалымэу зукупчэе лъахъэхэмкэ.

Зэрхъурэмкэ, адигэхэм непэ шьэрьльт шхъяаэу тиэр тихэхүж адыгэ лъэпкыр щызэрихъылэжынэм таидэлжэхнэу ары. Непэ ашкэ Алахтальям амалэу къытитигъэр икъу фэдизэу къызфэдгъэфедэн фад.

— Адигэ иццыфыгъэхъэ ипроцент 95-р зыщыпсэуэр хэгъэгүхэм зэхъокынгъэшхохэр ашэклох. Къэралыгъо пэпч (Урысими, Тыркуими, Сириими, Иорданиими, Германиими) щыхъурэ зэхъокынгъэхэр зэфэшхъафы. Зэфээзигъадэхэрэр зы: тятэжхэр зыщыпсэуэр элтыгъэмэ, джырэ лъэхүхэр зыщыпсэуэр дунаир нэмийк шыпк. Адэ непэ фэдэ дунаим мыгупсэфим (зызыхъожынэу) сидэущтэу адигэ изыкынгъэ щигъэлтиштэ?

Щеч хэлтээ: таизыуухъэрэ дунаим ехъижъяаэу зехъожы. Мары сэ ильэс 50 нахь зымыгъэ шлагъэми, къэслэгъуухъэрэ

сянэжь иджэнинкюу, иджэхэшьо тяяги. Ахэр лъэшэгъу чыжээ дэдэмэ ятамыгъэхэу пльытэхъут.

Непэрэ технологие пэрхтхэр, Интернетыр, космос уштыхнхэр таизхэгъэ щынэнгъэм елтыгъэмэ — чырэ огурэ азыфагу. Ау щитми, джырэ лъэхъаныри цыфым идунаин нахь, цыфым ишшагъэмэ ядунаеп. Цыфхэмкэ мэхъянэ зилэр зэхэтигъэхэз — зэхэтигъэхэз — хэкурыси, хэхэси — адигэхэу къызэрэнэжынхэ фээр? Бгэшшагъомэ хуунэу чёркес цивилизацием, чёркес культурэм сида ахэлтыр? Ежь адигэхэм, анахьэу ныбжы-къэхэм, ахэм ямызакью, зэрэднае а шлэгом ишшагъжэхэр сидэущтэу ягъэлэгъушта?

— Ылэпк юф ишшагъомэ ягуу къэсшыгъэ бгэшшагъомэ хуунэу, узэргүшхон пльэкинэу тильэпк культурэу хэлым. Анахь лъэпкыж дэдэу дунаим тхэтхэм адигэхэр аштыих. Джырэ шлэнгыгъэхэм къызэрашыхъатырэмкэ, ильэс мини 7 — 8-кэ узэкэлэбэжьем, тльапсэ Кавказым къышжэхээ. А зэмнам щегэжьагъэу лъэпкыбэ дунаим текодыкыгъигъэ, тетгэгъэхеми амьшэхъэу. Ау тинасып къыхы тэ таизэнагь. Аш тэ къыдгурмынорэ гупшия ку горе хэлъын фад. Шыпкыр Тхъэм ешэ.

Сэ къызэрэзгүриорэмкэ, къыткэхъхэрэ ныбжыкъэхэм агурыдгээон фад Тхъэм таизызфигъэшыгъэ шьэрьльтэр: цыфыгъэ лъагэхэм аштыкыгъэхэм зэхээ-зэфэгъэ хабзэхэр зыхэль адигэхэр таизыгъасаэ дунаим къытхэгъэ лъэпк гупшия къызэрэзгүриорэмкэ амал адигагъэр.

Адигагъэр ылжапсэу цыфыгъэхэм фэлорышээр хэбзээ-зекуаклэхэр тильэпк къыхихыгъэх. Плэшэхэр зэблэгъыгъохэм зеклокэхэхэр ямхъянэкэ төкчийгъэхэр къыхихыгъи, лъапсэу ялагъэр къэнэхь. Ильэс минхэм цыфыгъэ шапхъэхэмкэ зэгээ-зэфэгъэ хабзэхэр зыхэль адигэхэр таизыгъасаэ дунаим къытхэгъэ лъэпк гупшия къызэрэзгүриорэмкэ ахбэгъэхэлэнэу щитэп.

Сидрэ гунаапкы щынэнгъэм имэхъянэ в цыф зэфыщыткисэхэм, нахьижхъэм нахькэхэм, хъульфыгъэхэмрэ бэзильфыгъэхэмрэ язэфыщыткисэхэм, унэгъо гъэспыкэ, сабыгылэхъэм бэшшагъэр ташхъарыгъигь. Ахэм яджуапхэр бэшшагъэр адигэ лъэпкыбэ щитэп.

Шыпкыэ, зэрэштын фадаэрэ зэрэштын шыпкыэрэ зэтеми-фэхэу мэхъу, ау ар цыфын хихырэ гъогум елтыгъигь. Мы дунаир къэзгэдэхэрэ зыртышта, хъаумы гъашэм ипсыпэ зыдихырэмкэ ыгъээшэштэ?

Аш нэгырэ пэпч зэрэбл, зэрэхад. Лъэпкыбэ элж гъогу зафэр къыгъэнэфагь. Сэ сиэрегупшысэрэмкэ, адигагъэмрэ адигэ хабзэмрэ яшуаугъэхэрэ лъэпкыбэ тахьамыкъэхэмэ ышхъэхэр къыхихыгъигь, ары пацлю, къылэхъигь. Зильэпк уасэ зээштэу ылжапсэуэр элжэхэрэ зыдихырэмкэ ыгъээшэштэ?

— Адигэ иццыфыгъэхъэ ипроцент 95-р зыщыпсэуэр хэгъэгүхэм зэхъокынгъэшхохэр ашэклох. Къэралыгъо пэпч (Урысими, Тыркуими, Сириими, Иорданиими, Германиими) щыхъурэ зэхъокынгъэхэр зэфэшхъафы. Зэфээзигъадэхэрэр зы: тятэжхэр зыщыпсэуэр элтыгъэмэ, джырэ лъэхүхэр зыщыпсэуэр дунаир нэмийк шыпк. Адэ непэ фэдэ дунаим мыгупсэфим (зызыхъожынэу) сидэущтэу адигэ изыкынгъэ щигъэлтиштэ?

— Адигэ яхын эхъижъяаэу зехъожы. Мары сэ ильэс 50 нахь зымыгъэ шлагъэми, къэслэгъуухъэрэ

къэхэм? Щэнаут зыуащаагъэ фэдэу цыф ныкъохэу ахэр дунаим къытенх.

— Чёркес цивилизациер. Аш юфасэр ихъалмэтигъэрэ. Сы-дэущтэу агурыгъэлоща ныбжыкъэхэм — хэкурыси, хэхэси — адигэхэу къызэрэнэжынхэ фээр? Бгэшшагъомэ хуунэу чёркес цивилизацием, чёркес культурэм сида ахэлтыр? Ежь адигэхэм, анахьэу ныбжы-къэхэм, ахэм ямызакью, зэрэднае а шлэгом ишшагъжэхэр сидэущтэу ягъэлэгъушта?

— Ылэпк юф ишшагъомэ ягуу къэсшыгъэ бгэшшагъомэ хуунэу, узэргүшхон пльэкинэу тильэпк культурэу хэлым. Анахь лъэпкыж дэдэу дунаим тхэтхэм адигэхэр аштыих. Джырэ шлэнгыгъэхэм къызэрашыхъатырэмкэ, ильэс мини 7 — 8-кэ узэкэлэбэжьем, тльапсэ Кавказым къышжэхээ. А зэмнам щегэжьагъэу лъэпкыбэ дунаим текодыкыгъигъэ, тетгэгъэхеми амьшэхъэу. Ау тинасып къыхы тэ таизэнагь. Аш тэ къыдгурмынорэ гупшия ку горе хэлъын фад. Шыпкыр Тхъэм ешэ.

Сэ къызэрэзгүриорэмкэ, къыткэхъхэрэ ныбжыкъэхэм агурыдгээон фад Тхъэм таизызфигъэшыгъэ шьэрьльтэр: цыфыгъэ лъагэхэм аштыкыгъэхэм зэхээ-зэфэгъэ хабзэхэр зыхэль адигэхэр таизыгъасаэ дунаим къытхэгъэ лъэпк гупшия къызэрэзгүриорэмкэ ахбэгъэхэлэнэу щитэп.

Адигагъэр ылжапсэу цыфыгъэхэм фэлорышээр хэбзээ-зекуаклэхэр тильэпк къыхихыгъэх. Плэшэхэр зэблэгъыгъохэм зеклокэхэхэр ямхъянэкэ төкчийгъэхэр къыхихыгъи, лъапсэу ялагъэр къэнэхь. Ильэс минхэм цыфыгъэ шапхъэхэмкэ зэгээ-зэфэгъэ хабзэхэр зыхэль адигэхэр таизыгъасаэ дунаим къытхэгъэ лъэпк гупшия къызэрэзгүриорэмкэ ахбэгъэхэлэнэу щитэп.

— Адигагъэр ылжапсэу цыфыгъэхэм фэлорышээр хэбзээ-зекуаклэхэр тильэпк къыхихыгъэх. Плэшэхэр зэблэгъыгъохэм зеклокэхэхэр ямхъянэкэ төкчийгъэхэр къыхихыгъи, лъапсэу ялагъэр къэнэхь. Ильэс минхэм цыфыгъэ шапхъэхэмкэ зэгээ-зэфэгъэ хабзэхэр зыхэль адигэхэр таизыгъасаэ дунаим къытхэгъэ лъэпк гупшия къызэрэзгүриорэмкэ ахбэгъэхэлэнэу щитэп.

— Адигагъэр ылжапсэу цыфыгъэхэм фэлорышээр хэбзээ-зекуаклэхэр тильэпк къыхихыгъэх. Плэшэхэр зэблэгъыгъохэм зеклокэхэхэр ямхъянэкэ төкчийгъэхэр къыхихыгъи, лъапсэу ялагъэр къэнэхь. Ильэс минхэм цыфыгъэ шапхъэхэмкэ зэгээ-зэфэгъэ хабзэхэр зыхэль адигэхэр таизыгъасаэ дунаим къытхэгъэ лъэпк гупшия къызэрэзгүриорэмкэ ахбэгъэхэлэнэу щитэп.

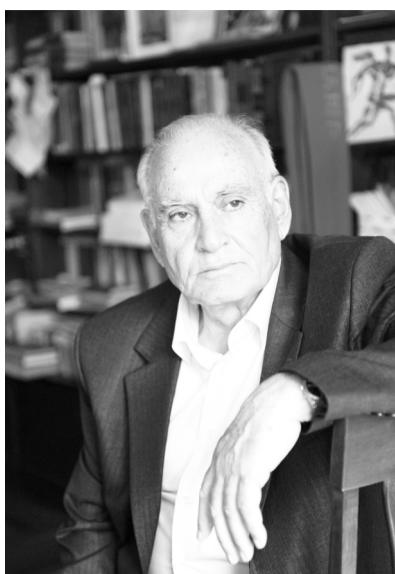
хэхэси яанахь шьэрьльтэхъа-лэр адигэу къызэрэнэжыштхэм, якултурэу къызэрраххуумэштхэм дэлэжьэнхэр ары. Лъэпкыбээ, якултурэу ильэс минхэм алэжыгъэр къауххуумэнэу адигэу зыщыпсэурэ хэгъэгү пстэуми фитынгъи амали непэ зэрца-риялм мэхъянэшхо ил. Цыфышьхээ пэччи, купхэми яфтынгъэр къауххуумэн альэкынм-кээшэгъигъигъэр тафхэхун фад. Ау зэкэми анахь шьэрьльтэхъа-лэр адигэхэр хэкужым къещэлэжыгъэнхэр ары, сида пломэ, аш епхыгъ лъэпкыбэ ичигүгжь зыэрэшигъохьи-штити, къытпышылгъэр гашшэр зыфэдэшти. Тшэлэр пстэуми ямхъянэ джары зэлъыгъигъэр.

Мы юпэлэр ары къызышынэфэштиыр хэти ынапэ — орэцы-фышьхь, орэххэс куп, орэкье-ралыгъю юфыши. Шъхадж ышэлэрэ шьуупль: унэгъо тхапша хэкужым къыщэжьи Ѣшгэ-гупсэфэжыгъигъэр, нэбгырэ тхапшам шыпэлэгъигъигъэр афэхъуга? Еланэ шыпкыбэ эм тетэу къэлэгъэшти хэти ылэжьырэр.

Мы зигугуу къэсшыхэрэм мэхъянэшхо илэу джары зы-шьэрьльтэхъа-лэр къапкырээ: лъэпкыр зэкъозычырэ куачи-лэу ѡшынэхэм яягъэ нахь макэ шыгээн фад.

Лъэпк юфхэр зезыхъэрэ купхэм ахэтых, зылэнхыкъомкэ, хэкужым идэй аялатэу, мыхун закъо альэгъурэр ёлэшэшти ашынмэ, фэдэ минхэмкэ агэбагъо, адэ лъэнхыкъомкэ, хэхэсхэм, хэкужым къызигээжыгъигъэ тильэпкыгъэхъам аштыхэр аубыхэу, цыхъашэлэжуджэхэу къагъэлэхъоху.

Зыкэ Кавказым илъыкхэу адигэ засхэхэм ялэжьаклохэр ѹэкыбым Ѣзызраххэрэ лъэпк юфхэм пэриоху къафэхъу. Зыкэ ѹэкыбым Ѣылэпк юф ишшагъыгъэхъам къызымытэсэ, шуукэ адигэхэр Ѣшгээжыгъэхъам къызымылоу, емькү горэ къыхафэ-мэ зыгъэбагъо. Ахэм яхухэлхэр тэшэл тэдэу дэдэу — гутъэнчээ, шлэжынчээ таизэнэу таизэнхэнэу ары. Ау аш фэдэхын зидэхъээ зи къадэхъуутэп, блэгъигъэ лъэхъанхэм лъэпсэ-клоудэ таизэлжэхъам зэрэгээхъам къызымылоу, емькү горэ къыхафэ-мэ зыгъэбагъо. Ахэм яхухэлхэр тэшэл тэдэу дэдэу — гутъэнчээ, шлэжынчээ таизэнхэнэу таизэнхэнэу ары. Ау аш фэдэхын зидэхъээ зи къадэхъуутэп, блэгъигъэ лъэхъанхэм лъэпсэ-клоудэ таизэлжэхъам зэрэгээхъам къызымылоу, емьк

Шы къэгъечаплем
гъунэгъу къоджабэм
Якъоджедэсхэр
къышызэлокъе.
Чэфы нэгубэм,
гулэнэ пчъагъэм
Шъофы хъураем
зыкъыращэкы.

1.
— Хэта зыхыштыр?
— Теплын, тльэгъунба!
— Шъуехъирэхъышэжъя,
Уай-уаеу Пщымэфэ...
Гущыэ къекъхэр
куп пчэгум
щебыбатэх.
— Олэй, хэкли-хэхъапли,
нэ хэгъеплъыпли
Хэмгъотэжъын мый! —
лъижъ гори
иудымыд — гумэкъил.
Клошъэхъизз, сид хэпшыхъан,
марышь,
хэтхъаусыхъыкы...
... Ау секоллени,
хьюе сиджэу зызыдзыни,
Жым сешэсыни,
купым сельэн...
Етланэ,
Къалоль,
уукытэжъынба?!

E, мо
зэ лъапэм
о зебгъээтэз,
Пчэгупэ хъуаум
нэр игъэплъыхъ зэ.
Шъош пэлуплъэу
блэнэ гу стырэу,
Мо батыр шыухэм
шхоуихъер клахъузэ.
Пщимафэ пагэу,
лъагэу онэгум,
Зыкъырищэизз
цыер kleupkъэ.
Тыгъэр ригъаплъэу
нэтэ гъоплъешхом,
Къалогушопсы,
пльэрэмэ щхыпцэз.
Къоджэгъу пшашъэри
ащ къедэхашэ:
«Зымыгъэхъижах,
гъэ къес уичыплэр
хэт птырихина?»
Нэплъэгъу шъэфыр
Ащ дыкъыгъужу!

Iapэр ыфызэу,
шъабэу
жы къышэу
пшашъэр мэгулэжы...
2.

Адэ
сыд щхэна
мощ альэгъугъэр?
Гъум-тъым макъэри
нахъ зэбгырэпши.
Къэсшагь!
Ольэгъуа
къэлэ къогъу
цикъул
Джэнэбгъэ бгъуитлоу,
ши пцланэм тесэу
Чэмидэ шуальэр
щегъабзэ жыкум.
Бзэмийоу
гулэу
икэсэ гупсэр,

ЦУЕКЬЮ ЮНЫС

ШЫГЪАЧЪЭМ

(Поэмэр)

Шарфым фычэпльзэ,
гукъэ дэхъарзэ.
Ащ къыгот лъыжъым
мэстапэш испальэ
Къызэхеуыхъэ:
«Мощ къыхъышуна?
Нахъышу къехъижъими
иши пырацэ».
Джэнджэш
мыжъобаир
къытырегъа.
Лъыаплэр
нэгум
къыхъеуплъыжъыкъизэ,
Зыкъызэблехъу
етлани къыфкъэ.
Пшэжъирэба,
шахъоу
аркъэн щерьоу,
Шыбгы риджэгоу
ти Ахъимтэчба?
Мыдрэ къеуплъыжъэр
Самэт нэгүфэу,
Чэмиды гуашэу
щэ псыхъо къэхба?

3.
Купым ыцыпэ
пуджэлъигъуагъэу,
Пщимафэ ежэ —
«джурыр¹» къашьыштба?!
Зэпкъегъукъэ
шъофири
зэкиулененэу,
Тамэр егъэпсы,
иши пкъэгъуали,
Бгъэр къыригъэпшээ,
Зы чыплэ итэу мэуджы...
4.
Ежъеплэ тхыпхъэм,
хъеджэшо жыгъэу,
Шыу джэгулабэр
къышызэфельы.
Пшъешъэ гу закъо,
нэфыльэ жъуагъоу,
Ошьогу чэгъым
къычиэлъдыкъы:
«Ахъмэт,
Ахъмэт...» — бгъапэм щыджэгоу,
Хъэсэ лушашъэу
гучъэр къэпсальэ.
Шарф дэнэфыр
огупщэ шъашъэу,
Iудан Iекълэр
Iапэм къыпхечы.
Пщимафэ
ыпэ
Ахъмэт ишыпэ
Шючъы, иналмэ
къапхъыре сапэм,
Ынэгу къыкъепхъэ —
набгъэу къегъачэ.
Цыфхэр къэжэлэ:
Алэжь-анасын,
Иш мэлъэпао,
чэмидэм
шыум
Чышхъэр зэгуабзэу
Пчъэгъогъубэу
зэдэукъорэих.
Цыфхэр зыбгрэу
гучъэр къыпэзы.
Самэт ишарфи
къызэкъелантхъэ,
Икъоджэ пльэрхэр
къыфыреплъэхъи.
Гъунэгъу лъижъыр
тэклуи къэпщэхы.
Къызыщэлъэты,
Ахъмэт ылъапшъэ
Къыхъопагъэр
льэу зэкъеплъагъэм
Зэхригъэшыкъирэп
Чэмидэм дэчъэ,
Чъэм зэрэхэтэу
шыбгым зыредзэ.

— Олахъэ лыпкъым!
— Акъехъажына! —
Цыфхэр къэжэлэ,
цифхэм зэдало.
Пщимафи шъэфэу
къыфыреплъэхъи:
«Мо шъоцэ цыкъур
тыдэ къизыгъа!»
Ыгу къыщэпльызы —
Ахъмэт лыкълабзэ.
Шыуми,
шыми
пкъантлэу закъухэр,
Купым э анэ —
анэ елъэкъы.
Чэмидэ пцашхъоу
чэпэ къэфыльым
Лъэкъофи псыгъохэр
зэблегъэжъотых,
Тхъакъумэ папцэр,
щэджыблэ бзэгоу,
Пэбгы мэшуальэм
епэ-езанкъэ.
Шы пллэур
лъыгъэм
Икъегъэкъонэу,
къэсэ шуульэгъум
бгъапэр фэбыбэу
Сэку къэпы устхъор
нэгум къэбзэе.
Мо сигъунэгъур
пчыкъэ бзэгупэу,
Шыу пщэ зэхэтым
клахъэ, адэчъэ, —
Адэчъэ,
зэкъэм
тхууабзэу къахэчъыш
Iэгу тео макъэр,
псыхъо шкошкуалэу,
Купым шъхъащехъыш,
огур
зэкъешэ.
Къэлэ къогъу цыкъур,
джеэ къэсагъэм
Ioфым къэкъижъэу
мазэр шъхъашыгу
Фэшыипкъэу
бланэу
джабгъурепсихъэу, —
Класэм ыпашхъэ
шыбгым щепсихы.
Икъоджедэсхэр
зэкъэ пэгъочьы...
Ау нитлур
тлубэу,
зэтэчъэу
пщагъор
Къытыреубгъо,
гур къышомакъэ.
Клыфэу,
лупшитлур щхынным дырищэкъэу,
Лъакъом ымынэтэу
чышхъэм лъэхадэ.
5.
«О, си Тхэз закъу!» —
Самэт къэкуо.
Купыр зэлекъуш
бланэу запхыредзы,
Икъэсэ лашхъэр —
лъынтфэр еубыты.
— Сыд къехъулагъэр?
— Ыгу къытеуа? —
Цыфхэр зэблэчъых.
Псыр къынагъэсы.
Самэт ешэ,
еджаплэм,
«Къаш Плъыжъым»
щызэригъешэгъагъ.
Ешэ, муары еуллээкъу,
Iапэкъэ лъэхъу
Ахъмэт илажъэ.
Iапэр лыргъужу
Ау гур шъоткло-латклю.

Шъабэу
лъэпшашхъэм
самбырэу телабэ.
Зэкъэм шыур къэтхуагъ,
лъигъэм фэщэчыгъэп.
— Лъашхъэр зэрыуагъэ...
Чыылэ-чыылэу
пшъашье izaэм
купым къахиуагъ.
Ышхъагъ итмэ къадэпльые,
циф нэжгъыбэр гуе-мый.
Къагурымыоу,
Нэпльэгъубэр, ый, зэтедый.
6.
Зым ыгу къыфэузы,
яэрэр щхыпцышоу,
Адрэм нэкъашхъэр
къешы. Мо лъижъэу
Лъижъы нэгуплым
лъэныкъо бгъущэу
Щэнутыпльэр
нэпцэ пэрацэм
Къычлеутхындзы.
Псынкъэу къешэжъы —
ягъунэгъу Къызбэчыр.
— Джырэ пшашьэмэ
шуульэгъу афэши
Цыфыгъэ дахэр
хым рагъэхын, —
Къедзышь,
ибэщи зытырэгъакъэ.
— Лъэхъаныжъ шэнхэр
тэ къипхыжъын, —
Лы куп зэхэтыми
къахэшэбзыкъы.
А зы такъикъым
пщэ техъэ-текъэу,
Самэт ынэмэ
нэгубэ акъэкъы.

7.
Псэлэе миджырхэр
зэкиуутаргоу
Шарфыр къэзэзэу
къызыдепхъоты.
Шъэогъу-гукъегъужъы
Къамэу ыбг ишлэгъэр
Псынкъэу къышингъ...
Нэуплэгъу тешлэгъэп...
Самэт къыпхъотагь...
Klasэм
жышхор ыгу дигъэхъагъ...
8.
Модыкъэ чэмидэм
пкъантлэе Iагъахъэу
Хагъэушыкъызэ
зыбгъукъэ къышыращэкъы...
9.
...Пщимафи ышхъэ
ыпшъэ шоозыжъэу
Ишъэогъубэм
пчэгум рафызэ...
10.
...Тыгъэр Iасагъэу
жы чыылэ макъэм
Iушхъэр ыцжалэу
бгъэгум щэгохы.
Ахъмэт ынаплэ
къызэтырхы,
Псынкъэу, укытэу
къызэтэджыкъы —
Пшэжъирэба,
джары
апэу къэсыгъэр,
Шыбгъэ риджэгоу
ти Ахъмтэчба!
Модрэ гушопсыр
Самэт нэгүфэу,
Чэмиды гуашэу
Щэ-псыхъо гъачъэба!..

Хъалъэкъуай.
1958-рэ иль.

¹«Джур» — шыгъачъэм игъом шуухэр
езыгъажъэрэм къело.

Адыгейм ипрокуратурэ цыфхэм яупчIэхэмкIэ иджэуапхэр

ІофшIэн зэфыштыкIэхэр

Анахь макIэу лэжъапкIэу джырэ уахь-тэм къатын фаер сид фэдиза?

— Федеральнэ хэбзэгъеуцугъэу 2019-рэ ильэсүм итгэгээзээз мазэ и 27-м къыдэкыгъэу N 463-ФЗ-р зытетымкIэ зэхъокыныгъэхэр фашыгъэх Федеральнэ хэбзэгъеуцугъэу «ЛэжъепкIэ анахь макIэм ехыллаг» зыфилорем иапэрэ статья.

2020-рэ ильэсүм ищлээ мазэ и 1-м къыщыубла-гъэу лэжъепкIэ анахь макIэу къатын фаер сомэ мин 12-рэ 130-м нэсэу къыдэкIоягъ, ыпекIэ ар сомэ мин 11-рэ 280-рэ зэрэхъущтыгъэр.

Анахь макIэу къатын фэе лэжъапкIэр зэлъытыгъэр федеральнэ хэбзэгъеуцугъэхэр агъенафа — УФ-м зэрэпсаоу Ioф зышиэн зыльэкIынэу щыпсэухэрэр ришишьунхэмкIэ анахь ахьщэ макIэу ыпэрэ ильэсүм иятлонэрэ мэзиц агъенэфагъэм ар кэхъан фое.

IoфиIэн къисэзытырэм сипсауныгъэ

- супльэкIунэу (диспансеризацием)
- сигъекIуагъэмэ, а мафэм Ioф смышиIэним сикIэдэун слъэкIыща?

— Уипсауныгъэ уупльэкIунэу укюнным къикIырэр лэйнэхуу зэфэшхъафхэмкIэ лажъэрэ врачхэр къыноплынхэр ары хэужынхыгъээ узхэр е аш нэсынэу зигъо имыфагъэхэр къыпхагъэшынхэм фэш. Игъом амыгъэунэфырэ узыр ары анахьэу сэкъатныгъэхэр къызэхкIыхэрэр ыкигъи игъонэмисэу Урысаем щыпсэухэрэр дунаим зыфехыжыхэрэр. Аш нэмыкIэу къыхагъэшын фое цыфыр уипсауныгъэкIэ зыхэхъэрэ купыр, зеришыллэжын фэе фэло-фашIэхэр. Ныбжь зэфэшхъафхэр зиэхэм зы екIоплакIэу афыхахырэм

нэмикIеу нахь куу уупльэкIун фаехэри къахэхкIых. Ильэс 3-м зэ зыныбжь икъугъэхэм диспансери-зациер акIунэу щыт.

АкIунымкIэ апэрэу фитынгъэ къызэрратыхэрэп ильэс 21-рэ зыныбжьхэр арых. Аш ыуж ильэс 24-м нэсихэмэ ары япсауныгъэ заупльэкIун фаер.

УФ-м IoфиIэнимкIэ и Кодекс ия 185.1-рэ статья иапэрэ яхь къызэрэшиоремкIэ, зипсауныгъэ зыупльэкIунэу щыт IoфиIэним ар зэшшуахынам пае ильэсими зэ зы мафэ къафыгагъэкIын фое Ioф амышиэн, мыш дэжым яенатли, ягурит лэжъапкI къафагъэнхэм фое.

Мафэу (мафэхэу) диспансеризациер зыщикуштыр гээнэфагъэу лъэу тхыль IoфиIэним ипащэ фитхын фое лэжъапкI къыдэмийнам ифитынгъэ илэнэм фэш. Ау пенсием аныбжыкIэ нэсихэрэмрэ аш щыгэхэмрэ нахынхэрэ зарагъэтупцын фитынгъэ яи япсауныгъэ аупльэкIунам пае. Ахэм ильэс къэс зарагъэтупльэкIун альэкIыщ, зы мафэм ычыпIэкI түү аштэн фитых.

Ioф зышиIэр цыфыр уголовнэ Ioф зэхэ-

- зыфырэ хыкумым присяжнэ заседа-телэу ѢыИэмэ, аш зэрэчIэсигъэ мафэхэм ыпкIэ IoфиIэним къыритынэу Ѣыта?

— IoфиIэн язытырэм иофишиэн къытупцын фое IoфиIэнгъу мафэм төфөу ар хыкумым изэхэфынхэм

ахэлэжкIэнэу къызеджэхкIэ. А мафэм пае лэжъапкIэр аш ритынэу Ѣытэп (УФ-м IoфиIэнимкIэ икодекс ия 165-рэ статья).

Хэбзэ зэхэфынхэм ахэлжьэрэр хыкумум пшъэрэльхэр егъецкIэфэкIэ IoфиIэним ѢымыIэми, къыуагъэхкIын е нэмикI эннатлэ ратын фитхэп, зыщилажьэрэм шэсэу Ѣыришхэри, компенсациихэри къыщыфенх. Хыкумум изэхэсигъохэм ашигъэкIогъэ уаххэрэхэлэйтэ зэрэлжэгъяэр зыфедизыр (стажир) къальйтэ зыхъуки.

Присяжнэ заседателым хыкумум къифетупцы хыкумушIэу зэхэфынхэм зэшшозыхыгъэхэм илэнатлэкIэ фагъэуцугъэ лэжъапкIэм ызыныкю мафэу хыкумум зэрэчIэсигъэхэм ательятағъэу, ау а пчагъяэр нахь мэкIэнэу Ѣытэп Ioф зыщишэрэм къыумыкIыгъагъэмэ,

а охьтэ дэдэм къыгъэхъэштгагъэм. Джащ фэдэу хыкумум IoфиIэн хэлжьагъэм къыратыхжых командировкэм, хыкумум зэрэнэсигъэхэмкIэ ыкИи къызэрэжкIожыщ транспортныкIэ мылькоу хыкумум лут хыкумушIым хэбзэгъеуцугъэкIэ фагъэнэфагъэм фэдиз.

IoфиIэн къээситэу е аш ишшэрэльхэр зыгъэцакIэхэу присяжнэ заседателир хыкумум изэхэфынхэм ахэлэжъэнэм пае зымытупцихэрэм УФ-м административнэ хэбзэукъоныгъэхэмкIэ и Кодекс ия 17.5-рэ статья къызэрэдильтигэу, административнэ тазырэу сомэ 1 миним нэсэу атыральхъэ.

Шапсыгъэ къыратхыкIы

Газыр къанэсигъ

Къуаджэу Агуй-Шапсыгъэ дэт еджапIэу N 15-у Н. Тхагуушьэм ыцIэ зыхыырэр загъэпсыгъэр тыгъэгъээзэ мазэм ильэс 90-рэ хуугъэ. Топсэ районым ипащэу Виталий Мазниковымрэ Адыгэ Хасэм и Совет хэтхэмрэ аш Ioф ѢызышIэрэ кIэлэгъаджэхэмрэ еджаклохэмрэ ямэфэкIкIэ афэгушIағъэх.

В. Мазниковым ипсалъе къыщыхи-гъэшыгъ Агуй-Шапсыгъэ иеджапIэ ита-рих зэрэбаир ыкигъи зэрэгшэшэгъоныр. ЕджапIэр къуаджэм зэригупчэм имы-закъоу, аш дэс цыф пэпчь ыцIэ елхыгъ. Мы лэхъаным аш Ѣырагъэджэрэ са-бийхэм яшикIагъэр зэкI агъоты. Яклас-схэр хьоо-пщаух, спортзалыр дэгъу, кабинетхэр зэтегэпсихъагъэх. ЕджапIэр уаххтэм диштэу агъэпсынам фэш районым ибюджет Ѣыщэу сомэ миллионитлүү къыфатупцыгъагъ, ахьщэр лъэшэу къашхъэпагъ.

Районым ипащхэм къоджэдэсхэр бэрэ зэжагъэх шүхъафтын къафашыгъ — газыр псэуплэм къыдащагъ, етулщыгъэу ар зэбгырашы.

Адыгэ Хасэм итхъаматэ Топсэ районымкIэ игуадзэу Шхъэлэхьо Сэфэр къеуатэ:

— ИльэсигъкIэр къэмисызэ гъэстыныгъэ шхъуантIэр культурэм и Унэу къуаджэм дэтэм етшэллагъ. ТапэкIэ еджапIэм, кIэлэцкIы ыгыгылэм, ФАП-м аар андгъэсигъ.

Муниципалитетым иадминистрации къызэрлиағъэмкIэ, Агуй-Шапсыгъэ газыр къырыдашэнэу Краснодар краим ахьщэ ылпыгъэгъ къафитупцыгъ. IoфиIэнхэр къызаухыкIэ, къоджэдэсхэм япроцент 90-рэ фэдизым яунэхэм гъэстыныгъэ шхъуантIэр арашшэлэн альэкIыщ.

НыБЭ Анзор.

ТизэIукIэгъу гъэшIэгъонхэр

ГущыIэ фабэм егъэгушхо

Исэнэхьат фэшыицкэу Iоф зышIэрэ Надежда Максимовам имэфэкI мафэ фэгъэхыгъэ зэхахьэ Мыеекуапэ щыкIуагъ.

Камернэ музыкальнэ театрэ Ханэхьу Адамэ ыцIэ зыхырэм илашэ игуадзэу, Адыгэ Республикин изаслуженэ артисткэу Надежда Максимовар Сыбыр кынщыхуагъ, унэгъо Iижкуум щапугъ. Адыгейим и Урыс театрэ А. Пушкиным ыцIэ зыхырэм иартисткэу ильэссыбэрэ щытыгъ. Республикин и Камернэ музыкальнэ театрэ зырагъэблагъэм шлогъэшIэгъонуу ролыбэ кыншыгъ.

«Бзыльфыгъэ дахэр», «Старо-

моднэ амурхэр», «Шульэгъум имэлэничхэр» зыфиохэрэм, фэшъхафхэм роль шъхьаIэхэр къашишыгъех, искуствэм цэрило щихуугъ.

Адыгэ Республикин и Камернэ музыкальнэ театрэ ихудожественнэ пащэу Сулейманов Юныс, Урысыем итеатрэхэм ялофшиэхэм я Союз икъутамэу Адыгейим щыIэм итхаматэу Зыхъэ Заурбый, музыкальнэ театром иартистхэу Виктор Мар-

ковыр, Михаил Арзумановыр, Владислав Верещако, Александр Федоровыр, Елена Лепиховар, Ислан Аслан ыгъеуцугъэ къашохэр къэзышыгъэ артистхэр, Республикин и Урыс театрэ А. Пушкиним ыцIэ зыхырэм илашэу Роман Корчага, нэмийхиэри Н. Максимовам кыфегушуагъэх, фэуджыгъэх.

Адыгэ Республикин изаслуженэ артисткэу Ирина Кириченкэм юбилей пчыхъэзэхахъэр зэришгъ, ордэбэ ыгъэжынчигъ.

Зэхахъэм кыншыфегушуагъэхэм, иштыхъу зыIэтыгъэхэм Надежда Максимовам «тхъашуегъэпсэу» къариложыгъ, театрализованнэ пчыхъохэм ахэлэжьагъ. Мыеекуапэ, Адыгейим хылылэгъэ гущыэ фабэхэр кыншыгъэх.

Фэбагъэ зыхэль пчыхъэзэхахъэр шуукэ гум къинэжыишт, зэхэшаклохэм тафэрэз.

Сурэтхэр зэхахъэм кыншытетхыгъэх.

Баскетбол

ЕшIэгъу шъхьаIэхэм тяжэ

«Динамо-МГТУ» Мыеекуапэ — «Барс-РГЭУ» Ростов-на-Дону — 86:83 (15:22, 28:20, 18:20, 17:16, 8:5).

Щылэ мазэм и 31-м республикэ спорт Унэшхоу «Ошыутенэм» щызэдешIагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Гапошин — 25, Александров — 15, Еремин — 15, Кочнев — 13, Фещенко — 13, Абызов — 5.

ЕшIэгъу уаххтэр аухыннымкэ нэгъэуплэгъу заулэ къэнагтэу «Барсым» хъагъэм Iэгуаор ридзагъ — 75:78-рэ. Аужирэ нэгъэуплэгъум Артем Гапошиным Iэгуаоу ыдзыгъэр хъагъэм щычэрэгъугъ — 78:78-рэ. Командэхэм такъикыи 5 къа-зыфхагъахъом, «Динамо-МГТУ-р» 8:5-у текIуагъ.

Ятлонэрэ зэIукIэгъур
«Динамо-МГТУ» —
«Барс-РГЭУ» — 85:78

(20:26, 26:17, 26:19,
13:16).

Мэзаем и 1-м «Ошыу-
тенэм» щызэдешIагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Александров — 19, Фещенко — 19, Гапошин — 11, Кочнев — 11, Абызов — 5, Милютин — 5.

«Динамэр» очко 14-кэ
«Барсым» ыпэ ишьэу уаххтэ

къыхэкъигъ. Спортымкэ мастерэу С. Болоцких, В. Соловьевыр ялэ-пэлэсэнгиэкэ «Барсым» къыхэ-щыгъэх, хъагъэм Iэгуаор бэрэ радзагъ шъхьае, теклоныгъэр къыдахын алъэкIынэу щытыгъэп. Медальхэм афэбэнэрэ «Динамэм» ешIэгъум къырыклохтыр зыIэкигъэкъигъэп.

Суперлигэм баскетболымкэ иятлонэрэ куп пэшюргъэш зэIукIэгъухэр щаухыгъэх. «Динамэм» ятлонэрэ чыпIэр къыди-хыгъ. Къалэхэу Тулэ ыкIи Магнитогорскэ якомандэхэри аперэ

чыпIицыр къыдээхыгъэхэм ашыщых. «Динамэр» мэзаем и 8 — 9-м Тамбов щешIэшт, и 17 — 18-м Чебоксары икомандэ иешIакэ Мыеекуапэ щытлэгъущт. «Динамэм» итренер шъхьаIэу Андрей Синельниковым тызэрэшгъэгъозагъэу, Адыгейим испортсменхэр ешIэгъухэм афэхъазырых, медальхэм афэбэнэштых.

НэкIубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Зэхэзыщагъэр
ыкIи къыдэзы-
гъэкIыэр:
Адыгэ Республикин лъэпкэ Иофхэмкэ, ИэкIыб къэралхэм ашы-
пэсурэ тильэпкэ-
гъухэм адьряIэ зэпхы-
ныгъэхэм ыкIи
къэбар жууцъем
иамалхэмкэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шыэр:
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхыэр А4-кэ заджэхэрэ тхъапхэу
зипчыагъэкэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлъеу, шрифтыр
12-м нахи цыкIунуу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхъгъэхэр редакцием
зэкIегъэкIожых.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушихъятыгъэр:
Урысы Федерацием
хэутийн Иофхэмкэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкэ ыкIи зэлъы-
ИэсэкIэ амалхэмкэ и
Министерстве
и Темир-Кавказ
ЧыпIэ гъэоры-
шапI, зэраушыхъятыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушихъятыгъэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкИ
пчьягъэр
4876
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 271

Хэутийн узцы-
кэлхэнэу щыт уаххтэр
Сыхьатыр
18.00

Зыщаушихъятыгъэх
уаххтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шъхьаIэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьаIэм
игуадзэр
Мэцлэкъю
С. А.

ПшъэдэкIыж
зыхырэ секретарыр
ЖакIэмыкъю
А. З.